Requiem în Săptămâna Patimilor

(Grigore Constantinescu – 19 aprilie 2007)

O binecuvântată potrivire a permis credincioșilor să petreacă zilele Sărbătorii Paștelui anul acesta în același reper calendaristic. Iată poate de ce muzica aleasă pentru concertele Filarmonicii „George Enescu” și Orchestrei Naționale a Radiodifuziunii s-a armonizat pe coordonatele antantei spirituale ale unor creații de inspirație asemănătoare – Liturghia funebră. Semnăturile sunt ilustre și se bucură de o recunoscută celebritate prin aceste lucrări ce aparțin statutului capodoperelor – Gabriel Fauré și Giuseppe Verdi.

La Filarmonică, **Recviemul op.48** de Fauré a fost o primă întâlnire cu publicul în Joia Mare (urmând să fie repetat și în ziua următoare). Nu întâmplător probabil, blândețea discursului, starea de reculegere, înclinarea spre meditație îi sunt caracteristice compozitorului francez, rezonând și cu parcursul celor douăsprezece Evanghelii citite la biserică, în slujbele de seară. Drumul suferinței, al vieții către moarte, se află în muzica lui Fauré luminat de subtilitatea melodiei și armoniei, ocolind reliefurile prea conturate și contrastele puternice, în favoarea unei împăcări confortabile. Compozitorul pare să ne călăuzească spre pacea mult sperată, ca o răsplată a existenței ce nu este scutită de încercări. Impresionant mersul limpede al corului (maestru de cor Ion Prunner), declamația cumpănită a vocii baritonului solist, adecvat condusă de Vicențiu Țăranu, ca și poetica muzicală a incantației lirice, sensibil și convingător creată de Irina Iordăchescu. La pupitrul ansamblului, Gheorghe Costin și-a dovedit resursele de sensibilitate în coordonarea elevată a secvențelor ce alcătuiau **Requiemul**, respectând orizonturile preimpresioniste ale unei muzici ce nu uită însă romantismul francez. Să menționăm că la Filarmonică, în completarea programului, am ascultat o versiune autoritară și expresivă a **Concertului nr.1** de Ceaikovski, în redarea pianistului Constantin Sandu, muzician privilegiat față de public și prin oportunitatea lansării, în pauza simfonicului Filarmonicii, a lucrării sale **Muzica portugheză pentru pian**, recent apărută la Editura Universității Naționale de Muzică din București.

Pentru seara Vinerii Mari, **Requiemul** de Giuseppe Verdi a atras un numeros public venit să preludeze astfel Prohodul din lăcașurile de rugăciune. Compus un deceniu mai devreme, față de cel aparținând lui Fauré, **Requiemul** verdian aparține unei alte lumi, în care, după spusele lui Valentin Teodorian, în cartea dedicată marelui italian: „Este evident că Dumnezeul lui Verdi este un Dumnezeu mai înfricoșător decât cel al altor compozitori liturgici. Lirismul verdian în această lucrare impune uneori tente teatrale dar autorul nu putea și nu dorea câtuși de puțin să-și renege stilul de la o zi la alta. Sigur că **Missa** catolică este o dramă, în sensul propriu al termenului, că Verdi a tratat-o ca pe o dramă superioară. Acest fapt nu este mai șocant decât la Bach, atunci când acesta ne face să retrăim ultimele clipe ale suferinței lui Christ.” De aici decurge poate și atractivitatea majoră exercitată față de public, indiferent de gradul religiozității celor ce ascultă și se emoționează. Ca întotdeauna, argumentul coral este, sub conducerea lui Dan Mihai Goia, decisiv în impresia creată. Dirijorul, Gerd Schaller, un tehnician în care acribia exactității primează, și-a coordonat bine desfășurarea, neavând însă un cvartet solistic pe măsura așteptărilor: soprana Sorina Munteanu a făcut față satisfăcător unei solicitări de ultimă oră (pentru a o înlocui pe soprana Celia Costea, recuzată la repetiția generală, dar nu și pe afiș, ceea ce este regretabil); mezzo-soprana Gabriela Popescu a adus în partitura cvartetului linie, echilibru, cantabilitate, dar nu și dramatismul specific: tenorul Kamen Chanev și-a dovedit din nou capacitatea de a străluci în

acute, fără a adăuga muzicalitate și înțelegere partiturii sale; basul Soon-Dong Kwon s-a aflat poate cel mai departe de perimetrul geografiei romantismului italian.

Requiemul de Verdi, spre deosebire de cel de Fauré, se cere trăit în sala de concert, nu doar ascultat în reculegerea calmă a unei catedrale. Și de această dată, Giuseppe Verdi a fost cel care și-a împlinit misiunea și a dăruit oamenilor, în Vinerea Mare, mesajul creștinătății.